DE LOBBYCRATIE

Beeld © Rosa Snijders

VANDAAG 6:00 · 14 MIN

De propaganda van de alcoholindustrie bereikt ook de huisartsenpraktijk

PETRA WIJNSEMA

Matig alcoholgebruik verlaagt de sterftekans, volgens het Kennisinstituut Bier. Deze door bierbrouwers betaalde club verspreidt daarmee resultaten uit achterhaald onderzoek. Voor zorgpersoneel biedt het instituut een gratis medische nascholing waarin alcoholgebruik gunstig geframed wordt. De officiële accreditatie voor de cursus is ingetrokken na vragen van Follow the Money.

BELUISTER DIT ARTIKEL

23:42

DIT STUK IN 1 MINUUT

- De J-curve, de 'hockeystick' die symbool staat voor het feit dat matige drinkers langer leven dan niet-drinkers, is volgens topwetenschappers echt uit de gratie. Maar door de alcoholindustrie wordt die nog steeds aangehaald.
- Twee examenvragen van een online cursus voor zorgpersoneel gaan over de stokpaardjes van de alcoholindustrie: de J-curve is nog steeds geldig en Nederland heeft een van de strengste alcoholrichtlijnen van Europa.
- Na vragen van Follow the Money wordt de online cursus door vier beroepsverenigingen inmiddels niet meer aangeboden en is de accreditatie deels ingetrokken. Dat laatste vooral om reden van financiering door de alcoholindustrie en niet zozeer vanwege de inhoud.
- De sterk verouderde informatie op de website alcoholrichtlijn.nl is in 2018 ook ingezet door de industrie bij de onderhandelingen over het Nationaal Preventieakkoord.

Een slanke vrouw gooit levenslustig haar hoofd naar achteren, de armen hoog in de lucht. Ze siert de 'praatplaat
https://www.kennisinstituutbier.nl/product/praatplaten-bier-en-gezondheid
' die je gratis kunt bestellen bij het Kennisinstituut Bier. Op de vrolijke placemat staan allerlei voordelen van matig alcoholgebruik opgesomd: het kan passen in een gezonde leefstijl en het risico op voortijdig overlijden verlagen, en wist u trouwens al dat matig drinken het risico op hart- en vaatziekten, diabetes type 2 en dementie vermindert? Naast gezonde producten als broccoli, sla en fruit is een groot glas bier afgebeeld, geflankeerd door de tekst: *Matige bierconsumptie kan in een gematigd eetpatroon passen.* Proost, op je gezondheid.

Helaas klopt de informatie op de website van het Kennisinstituut Bier niet. Uit steeds meer studies blijkt dat ook kleine hoeveelheden alcohol een negatief effect kunnen hebben op de gezondheid. Zo neemt de kans op borstkanker https://expertisecentrumalcohol.trimbos.nl/items/details/alcohol-en-kanker al toe bij een glas per dag.

> **‘Geen topwetenschapper durft nog te beweren dat matig alcoholgebruik gezondheidsvoordelen heeft’**

De Gezondheidsraad liep in 2015 voorop in Europa door de alcoholrichtlijn bij te stellen naar ‘Drink geen alcohol en als je drinkt, dan maximaal een glas per dag’. In 2021 hield 46 procent van de bevolking zich naar eigen zeggen aan deze norm https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2022/23/richtlijn-alcoholgebruik-en-zwaar-overmatig-drinken-2021-18-jaar-... . Op de plaat van het Kennisinstituut Bier staat bij matig alcoholgebruik voor mannen twee glazen: dat gaat dus tegen het advies van de Gezondheidsraad in.

Al negatief effect bij een glas

‘Er is geen topwetenschapper die nog durft te beweren dat matig alcoholgebruik gezondheidsvoordelen heeft.’ Hoogleraar psychiatrie René Kahn schreef over de schadelijke gevolgen van alcoholgebruik het boek https://www.uitgeverijbalans.nl/boeken/op-je-gezondheid/ *Op je gezondheid?,* en was lid van de Gezondheidsraad toen de Nederlandse alcoholrichtlijn werd bijgesteld.

‘In 2015 was er nog wel discussie over een mogelijk positief effect van matig alcoholgebruik’, vervolgt Kahn. ‘Maar we zijn nu zeven jaar verder, en die discussie is echt afgesloten. De gevolgen van het drinken van een glas per dag zijn niet enorm, maar de alcoholindustrie moet niet doen alsof het gezond is. In een onderzoek https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736(18)31310-2/fulltext#seccestitle200 dat is gepubliceerd in het gerenommeerde tijdschrift *The Lancet* komt naar voren dat er geen veilige dosis alcohol is als je kijkt naar alle sterfte. De risico’s nemen al toe vanaf nul glazen; op vroegtijdig overlijden, op kanker, en op ongelukken.’

Uit een andere studie https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736(18)30134-X/fulltext#seccestitle130 in *The Lancet* waarop de industrie zich graag beroept, komt naar voren dat kleine hoeveelheden alcohol de kans op hart- en vaatziekten vergroten, behalve op een hartinfarct. Deze studie toont aan dat mensen die 100 gram alcohol per week

hartinfarct. Deze studie toont aan dat mensen die 100 gram alcohol per week drinken, oftewel tien eenheden, het laagste risico hebben op alle doodsoorzaken.

Volgens Kahn klopt dat beeld niet en is dat effect niet toe te schrijven aan de alcohol, maar aan de gezonde leefstijl van mensen die weinig alcohol gebruiken. ‘Mensen die een biertje per dag drinken zijn heel gedisciplineerd en zorgen goed voor hun gezondheid. Als je zieke mensen, mensen die medicijnen gebruiken en ex-drinkers uit de groep niet-drinkers haalt, dan is er een lineair verband tussen alcoholgebruik en totale sterfte. Alles bij elkaar opgeteld levert het drinken van alcohol geen voordeel op voor de gezondheid.’

Het geloof in de positieve effecten van matig alcoholgebruik is een van de speerpunten van de industrie

Hoogleraar voedingsleer Martijn Katan zegt net als Kahn dat het verband tussen alcoholgebruik en gezondheidsschade lineair is: hoe meer je drinkt, des te groter de schade. Hij wijst er op dat als er een positief effect van matig alcoholgebruik wordt gevonden in wetenschappelijk onderzoek, het meestal gaat om epidemiologisch onderzoek. Er wordt wel geprobeerd om op verstorende factoren te corrigeren, maar dat werkt volgens Katan eigenlijk niet
https://www.ntvg.nl/artikelen/het-probleem-met-de-voedingsepidemiologie
. ‘De onderzoekers van de tweede studie in *The Lancet* geven dat zelf ook deels toe.’ Reden om de resultaten te wantrouwen.

De mythe van de J-curve

Toch geloven veel mensen nog steeds dat het drinken van een beetje alcohol gezond is. Volgens de kennismonitor alcohol
https://www.trimbos.nl/wp-content/uploads/2021/11/AF1883-Kennismonitor-Alcohol-2020.pdf
denkt maar liefst 38,5 procent van de mensen dat het drinken van twee glazen rode wijn per dag gezond is. En dat is niet verwonderlijk, want het is een van de speerpunten van de alcoholindustrie om dit geloof er in te hameren.

Zowel het Kennisinstituut Bier als de Stichting Verantwoorde Alcoholconsumptie (STIVA
https://stiva.nl/wp-content/uploads/2016/12/Alcohol-en-gezondheid.pdf
) gebruiken in hun voorlichting graag de J-curve,
https://www.kennisinstituutbier.nl/verantwoorde-alcoholconsumptie
een grafiek in de vorm van een hockeystick die een positief effect van matig alcoholgebruik laat zien. Volgens de curve behalen mensen die een glas alcohol per dag drinken gezondheidswinst als je ze vergelijkt met mensen die niet of overmatig drinken. Bovendien zouden mannen die tot vier en vrouwen die tot

overmatig drinken. Bovendien zouden mannen die tot vier en vrouwen die tot twee eenheden drinken een lager risico op vroegtijdig overlijden hebben.

Op dit moment staat volgens onafhankelijke wetenschappers alleen nog de stelling overeind dat er bij matig drinken minder kans is op diabetes en een hartinfarct. Maar zelfs daarvan is niet met zekerheid te stellen of dat effect is toe te schrijven aan alcohol.

> **‘Als je alle studies op een rijtje zet dan neemt het risico op overlijden door hart- en vaatziekten vooral toe wanneer er meer dan een alcoholische consumptie per dag gedronken wordt’**

Naast Martijn Katan en René Kahn spraken we een derde topwetenschapper met de mening dat de J-curve is achterhaald. Ook Onno van Schayck, hoogleraar preventieve gezondheidszorg aan de Universiteit van Maastricht, ziet weinig reden om nog vast te houden aan de curve. ‘Als je alle studies op een rijtje zet dan neemt het risico op overlijden door hart- en vaatziekten vooral toe wanneer er meer dan een alcoholische consumptie per dag gedronken wordt. De tweede publicatie van *The Lancet* bevestigt dit, behalve voor hartinfarcten. Ook op basis van deze publicatie is er geen enkele reden om aan te nemen dat de J-curve voor de schade van alcohol juist zou zijn. Er kunnen hiervoor vele oorzaken zijn, waaronder underreporting bias, waar overigens deze publicatie ook op wijst.’

Met de verwijzing naar het verouderde plaatje van de J-curve doet het Kennisinstituut Bier aan cherrypicking. Het presenteert zichzelf als ‘het wetenschappelijke instituut op het gebied van verantwoorde bierconsumptie en gezondheid’. Terwijl de Nederlandse Brouwers de belangrijkste financier zijn van dit instituut, en de website alleen onderzoeken aanhaalt naar matige alcoholconsumptie.

In een update
https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736(22)00847-9/fulltext#seccestitle150
van de eerste internationale studie van *The Lancet,* die op 16 juli verscheen, concluderen de onderzoekers dat alcoholgebruik onder jongeren vrijwel altijd schadelijk is. Bij gezonde mensen boven de 40 is er mogelijk een beschermend effect tot 1,87 eenheid alcohol voor enkele hartziekten en diabetes. Maar dat onderzoek is meer van hetzelfde, vindt Katan. ‘Het nieuwe artikel heeft dezelfde ingebouwde zwakheden als alle observationele studies van alcohol en gezondheid,’ zegt hij.

Nascholing van de industrie

Het Kennisinstituut Bier biedt de gratis online cursus
https://www.kennisinstituutbier.nl/node/7767
'Alcohol en Gezondheid' aan, die was geaccrediteerd
https://web.archive.org/web/20220327034043/https://www.kennisinstituutbier.nl/content/hoera-accreditatie-voor...
door vier beroepsverenigingen. Diëtisten, praktijkondersteuners van huisartsen, diabetesverpleegkundigen en gewichtsconsulenten konden vijf accreditatiepunten verdienen bij het succesvol doorlopen van deze nascholing. Na vragen van Follow the Money is de cursus via deze beroepsverenigingen inmiddels niet meer te volgen.

In de online cursus neemt de J-curve een prominente plaats in. Een van de twintig examenvragen is de stelling: 'De zogenaamde J-curve die het verband tussen alcoholconsumptie en voortijdig overlijden illustreert is inmiddels achterhaald'. Het goede antwoord is 'ja', maar in de cursus moet je 'nee' antwoorden.

Als

wetenschappelijke onderbouwing wordt een onderzoek uit 2006 aangehaald van

Augusto Di Castelnuovo. In het onderzoek
https://jamanetwork.com/journals/jamainternalmedicine/fullarticle/769554

komt Di Castelnuovo tot de conclusie dat mannen die tot vier glazen per dag en vrouwen die tot twee glazen alcohol per dag drinken een lagere sterftekans hebben. Logisch dat de bierbrouwers deze boodschap het liefst zo veel mogelijk verspreid zien. Want Nederland was in 2020 de op een na grootste
https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2021/29/nederland-grootste-bierexporteur-in-de-europese-unie
bierexporteur ter wereld. In dat jaar werd in Nederland 22 miljoen hectoliter bier gebrouwen, waarvan de helft voor de export was bestemd.

Di Castelnuovo kwam vorig jaar met een update
https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/add.15593
waarin hij de groep niet-drinkers heeft opgeschoond. In dat onderzoek gaat het nog maar om een lagere sterftekans bij 5 gram alcohol per dag, oftewel een halve eenheid: 50 milliliter wijn, 125 milliliter bier of 17,5 milliliter jenever. Mocht dit inderdaad het geval zijn dan is ook de vraag wie er een half glas per dag drinkt. In de horeca is het gangbaar om 5 tot 6 glazen uit een fles wijn te schenken, oftewel 125 tot 150 milliliter per glas. Dat is al drie keer zoveel. Ook thuis schenken mensen vaak veel grotere eenheden in en niet zo snel een half glas.

In deze studie staat overigens vermeld dat Di Castelnuovo in 2014 geld heeft ontvangen van het Kennisinstituut Bier als lid van de organisatie van het zevende European Beer and Health Symposium, een feestje van Europese bierbrouwers. Een medeonderzoeker trad op als spreker tijdens een recentere editie van dat symposium.

Drink niet of maximaal een glas

Een andere examenvraag in de cursus gaat over de alcoholrichtlijn. ‘Stelling: Nederland heeft één van de strengste alcoholrichtlijnen
https://www.kennisinstituutbier.nl/verantwoorde-alcoholconsumptie
van Europa’. Dat klopt, en dat is de alcoholindustrie een doorn in het oog. Nederland liep in 2015 volgens oud-lid van de Gezondheidsraad René Kahn voorop door te adviseren geen alcohol te drinken. In 2016 stelde het Verenigd Koninkrijk de norm naar beneden bij voor mannen van 21 naar 14 glazen per week.

Sindsdien zijn meerdere toonaangevende onderzoeken uitgekomen die stellen dat de norm voor verantwoord alcoholgebruik naar beneden moet worden bijgesteld. Zelfs Di Castelnuovo, die dus banden met de alcoholindustrie heeft, erkent dat een lagere sterftekans alleen wordt behaald bij lagere hoeveelheden alcohol dan in veel richtlijnen. Die richtlijn is in veel landen twee eenheden alcohol per dag voor mannen en een per dag voor vrouwen.

Wie de cursus doorloopt leert dat Nederland een van de strengste alcoholrichtlijnen van Europa heeft en dat je langer leeft als je matig alcohol drinkt. Precies de boodschappen die STIVA en het Kennisinstituut Bier al jaren herhalen. Het is een conclusie waar de cursus langzaam naartoe werkt. De stof en de vragen leveren dus een te positief idee over alcoholgebruik op, met 'feiten' die de industrie welgevallig zijn.

Accreditatie ingetrokken

Na vragen van Follow the Money hebben twee van de vier beroepsverenigingen de accreditatie voor de cursus van het Kennisinstituut Bier ingetrokken. Een derde beroepsvereniging overweegt dit. Een vierde, de Beroepsvereniging Gewichtsconsulenten Nederland (BGN), heeft de cursus 'on hold' gezet.

Een van de beroepsverenigingen die de accreditatie heeft ingetrokken is de ADAP: Accreditatie Deskundigheidsbevorderende Activiteiten Paramedici. Jaarlijks komen hier zo'n 2.700 aanvragen voor accreditatie langs. Scholingsaanbieders moeten zich akkoord verklaren met de voorwaarden voor accreditatie. Een van de voorwaarden is dat de financiering van de cursus geen (schijn van) belangenverstrengeling kent. Bij de aanvraag van het Kennisinstituut Bier voor de accreditatie van de cursus voor diëtisten heeft het Kennisinstituut Bier deze voorwaarden ondertekend.

In totaal hebben 36 diëtisten de door ADAP erkende cursus gevolgd. Zij zijn geïnformeerd over de vervallen accreditatie. Het instituut vindt dat iedere schijn van belangenverstrengeling van het Kennisinstituut Bier met enerzijds de bierbrouwerijen en anderzijds de wetenschap, ook onbedoeld, schadelijk kan zijn. Daarnaast vindt ADAP dat de cursus 'subtiele kenmerken van mogelijke framing bevat door te stellen dat matig alcoholgebruik past in een gezonde levensstijl'. ADAP gaat het incident evalueren om herhaling te voorkomen.

> **'Nergens tref je aan of zul je vinden dat wij pretenderen onafhankelijke informatie te verschaffen'**

Ook de beroepsvereniging van verzorgenden en verpleegkundigen (V&VN) heeft moeite met de financiering door de alcoholindustrie. 'De aanbieder heeft onjuiste informatie doorgegeven over de financiering van de cursus. Dat was aanleiding

voor ons om de accreditatie in te trekken. In eerste aanleg moet de aanbieder

juiste informatie geven, maar we moeten het zelf ook goed controleren. Deze aanvraag is er tussendoor geglipt.

In de toekomst gaan wij aanvragen van dit soort aanbieders extra controleren,' zegt een woordvoerder. Bij aanbieders van cursussen over gebruik van medicijnen en hulpmiddelen gebeurt dat al standaard. Van de vier praktijkondersteuners die de cursus hebben gevolgd worden de 5 punten ingetrokken, maar ze hoeven in totaal 5 nascholingspunten minder te halen omdat het een fout van de beroepsvereniging betrof.

Semi-wetenschappelijk

Op aandringen van een van de beroepsverenigingen heeft het Kennisinstituut Bier het predikaat 'geaccrediteerd' voor de cursus inmiddels van de eigen website verwijderd. Directeur Aafje Sierksma wil geen interview aan Follow the Money geven vanwege 'enige vooringenomenheid'. Na onze vragen zijn wel bronnen toegevoegd die de J-curve bekritiseren. Sierksma vindt desgevraagd niet dat de website de suggestie wekt onafhankelijke informatie te presenteren. 'Nergens tref je aan of zul je vinden dat wij pretenderen om onafhankelijke informatie te verschaffen,' schrijft ze.

Voedingswetenschapper Martijn Katan was bij de oprichting in 2010 al kritisch over het Kennisinstituut Bier. 'Het instituut is er niet om producten beter te maken, maar om bier van een gezonder imago te voorzien. Dat is waarvoor wij wetenschappers worden ingezet. De mensen geloven Heineken namelijk niet, maar een professor wel. Hoe lang nog? […] Als burgers de resultaten van onderzoek ooit gaan zien als een soort reclame die je niet moet vertrouwen is het afgelopen met het onderzoek,' schreef Katan destijds in een column https://www.mkatan.nl/nrc-columns/338-18-juni-nrc-kennisinstituut-bier in *NRC*.

ONDERZOEK NAAR DE INVLOED VAN DE INDUSTRIE OP ALCOHOLPREVENTIEBELEID

Alcoholgebruik is na roken de tweede vermijdbare doodsoorzaak. Voor tabaksgebruik gelden inmiddels strenge regels in Nederland. Zo is er een reclameverbod, is tabak steeds moeilijker te verkrijgen en zitten er hoge accijnzen op. Bij alcohol is dat veel minder het geval. Dit onderzoek van Follow the Money richt zich op de vraag waarom.

Het eerste artikel van de reeks ging over de invloed van de alcoholindustrie op de totstandkoming van het deelakkoord

'problematisch alcoholgebruik' van het Nationaal Preventieakkoord.

Voor dit tweede artikel is de inhoud van de cursus voorgelegd aan onafhankelijke wetenschappers. Ook de uitingen op websites van de alcoholindustrie zijn bekeken door onafhankelijke wetenschappers. Ook zijn tientallen studies naar de gevolgen van (matig) alcoholgebruik bekeken.

Het volgende artikel gaat over de verwevenheid tussen de wetenschap en de alcoholindustrie. Het gaat onder meer over de vraag welke wetenschappers onderzoek doen dat wordt betaald door de alcoholindustrie.

Een website van de alcoholindustrie die ook sterk verouderde informatie bevat is alcoholrichtlijn.nl. Als je via Google zoekt op alcoholrichtlijn dan is het de derde suggestie. Het gaat om een campagne van STIVA. De website is in het leven geroepen om verwarring te zaaien over het advies uit 2015 van de Gezondheidsraad om geen alcohol te drinken en als je drinkt dan maximaal een glas per dag. Volgens STIVA zou de onderbouwing van dat advies van de Gezondheidsraad niet deugen. Zelf haalt de alcoholindustrie in haar pleidooi twee documenten aan: kritiek van een internationaal forum van zelf geselecteerde wetenschappers en een stuk https://web.archive.org/web/20210514091852/https://alcoholrichtlijn.nl/wp-content/uploads/2016/03/Review-Ric... van Aafje Sierksma en Henk Hendriks, alcoholonderzoeker van TNO die daarnaast ook STIVA en Heineken adviseert.

STIVA bouwde niet alleen de website, maar stuurde de kritiek van het panel van wetenschappers en de visie van aan de alcoholindustrie gelieerde wetenschappers naar het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport in een poging de alcoholrichtlijn aangepast te krijgen. Pim van Gool, destijds voorzitter van de Gezondheidsraad, schreef in een reactie https://www.gezondheidsraad.nl/documenten/brieven/2016/03/10/brief-aan-staatssecretaris-vws-over-alcoholric... deze werkwijze 'onbetamelijk en in wetenschappelijke zin als ondeugdelijk' te beschouwen. De alcoholrichtlijn werd niet aangepast.

Op de vraag aan STIVA of de verouderde informatie op de website alcoholrichtlijn.nl wel een eerlijk beeld geeft, antwoordt directeur Peter de Wolf: 'We maken gebruik van en verwijzen naar de publicaties van de Gezondheidsraad. Tegelijk ben ik het met je eens dat we inmiddels zes jaar verder zijn en dat de

context waarin wij deze website hebben gecreëerd veranderd is. […] Ik denk

daarom ook dat we deze website offline gaan halen. Heel eerlijk gezegd waren we niet dagelijks bezig met het bestaan van deze website en heeft het nu niet onze prioriteit.' Inmiddels meldt de homepage: Deze website is tijdelijk niet beschikbaar.

Nationaal Preventieakkoord aangepast

Het stuk van Sierksma en Hendriks is in 2018 ingebracht door de Nederlandse Brouwers bij de besprekingen over het Nationaal Preventieakkoord, dat op 23 november 2018 is ondertekend door 70 partijen. Vertegenwoordigers uit de alcoholindustrie en gezondheidsorganisaties hebben een half jaar met elkaar onderhandeld om te komen tot het deelakkoord 'problematisch alcoholgebruik'.

Cees-Jan Adema, destijds voorman van de Nederlandse Brouwers, wilde dat een tekst in het preventieakkoord over de alcoholrichtlijn werd aangepast. Uit Wob-documenten blijkt dat de oorspronkelijke tekst was: 'Gebruik van alcohol hangt samen met meer dan 200 ziektebeelden. Onderzoeken laten zien dat voor sommige van deze ziektebeelden geen veilige ondergrens voor alcoholconsumptie bestaat, een voorbeeld daarvan is borstkanker. Op basis daarvan adviseert de Gezondheidsraad sinds 2016 om, teneinde chronische ziekten te voorkomen, helemaal niet, of in elk geval niet meer dan één glas per dag te drinken.'

Adema mailt een tekstvoorstel naar de deelnemers van de alcoholtafel met als bijlage het stuk van Sierksma en Hendriks: 'Op basis van de Richtlijnen goede voeding 2015 blijkt dat matig alcoholgebruik zowel gunstige als ongunstige verbanden laat zien met de top 10 van ziekten in Nederland. De gunstige hebben betrekking op een lager risico op hart- en vaatziekten, beroerte, diabetes mellitus type 2 en dementie.'

Rob Bovens van de Stichting Positieve Leefstijl, deelnemer van de alcoholtafel, noemt het in een e-mail aan andere gezondheidsorganisaties 'onacceptabel' dat de alcoholproducenten studies van het niveau van de *The Lancet* terzijde schuiven en hun eigen propaganda inbrengen. 'Het betrof doortimmerde onderzoeken, gebaseerd op data van 600.000 proefpersonen, aangeleverd, besproken en gereviewd door tientallen gerenommeerde wetenschappers. De volgende stap was om op basis van de reactie van één enkele wetenschapper, verbonden aan een instituut dat in opdracht van de branche werkt, het advies van de Gezondheidsraad in twijfel te trekken. En dat vervolgens als argument te gebruiken om de inhoud van het advies van de GR [gezondheidsraad, red.] niet

meer te vermelden in het akkoord omdat daar discussie over zou zijn', schrijft Bovens. Hij voegt toe ervan uit te gaan dat het ministerie van Volksgezondheid,

Welzijn en Sport de tekst van Adema niet overneemt.

Maar uit Wob-documenten blijkt dat het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport de tekst van Adema wel degelijk voorlegt aan de Gezondheidsraad. De bierbrouwers krijgen deels hun zin wat betreft de tekst in het Nationaal Preventieakkoord: 'Bij één glas per dag zien zij [de Gezondheidsraad, red.] zowel gunstige als ongunstige verbanden met ziekten. De gunstige verbanden hebben betrekking op een lager risico op hart- en vaatziekten. Ongunstig is dat het drinken van één glas per dag bij vrouwen gepaard gaat met een hoger risico op borstkanker.'

'Krankzinnig'

De Gezondheidsraad zegt nu alleen een adviserende rol te hebben gehad. 'De inbreng van het ministerie van VWS in de onderhandelingen voor het Nationaal Preventieakkoord zijn volledig voor rekening van het ministerie zelf.' Het ministerie laat weten dat is geprobeerd zo zorgvuldig mogelijk te formuleren. 'Alle partijen die deelnemen aan de tafel problematisch alcoholgebruik hebben in

dit proces inspraak gehad, het Nationaal Preventieakkoord is het resultaat van die gesprekken.'

De tekstaanpassing is geen incident. Want bij de totstandkoming van het Nationaal Preventieakkoord verdween het woord 'accijnsverhoging' uit de conceptversie, zo bleek uit het eerste artikel https://www.ftm.nl/artikelen/alconl-van-het-kabinet-mogen-we-lekker-doorzuipen?share=ePI3MOiIpdIRklkNg5e... in deze reeks. De alcoholindustrie heeft blijvend een vinger in de pap bij het preventiebeleid, want die praat nu twee keer per jaar mee aan de alcoholtafel. Meerdere gezondheidsorganisaties overwegen uit het overleg te stappen omdat ze niet met de alcoholindustrie aan tafel willen zitten.

> **'Marktwerking maakt meer kapot dan je lief is'**

De verouderde boodschappen van de alcoholindustrie zijn dus niet alleen weggestopt op websites die niemand bezoekt. Ze worden door de alcohollobby actief ingezet in een poging een strenger preventiebeleid te voorkomen. Kahn vindt het een slechte zaak dat achterhaalde inzichten worden aangehaald door de alcoholindustrie. 'Het is hun goed recht om te proberen de publieke opinie te beïnvloeden. Maar het is wel zaak dat ze dat doen op basis van objectieve en de meest recente informatie. Dat kan niet met selectieve informatie. De mogelijk kleine positieve gezondheidseffecten zoals lagere kans op een hartinfarct worden tenietgedaan door een hogere kans op kanker. Per saldo geldt onderaan de streep: hoe meer je drinkt, hoe meer gezondheidsschade.'

De hoofdboodschappen worden dus ook verwerkt in cursusmateriaal voor zorgverleners, tot ongenoegen van hoogleraar Martijn Katan. 'Verpleegkundigen en doktersassistenten moeten leren wat het effect van bier en wijn is op de gezondheid. Het onderwijs daarover laten we geven door de bierindustrie? Krankzinnig. Dit zijn de funeste gevolgen van het afstoten van overheidstaken naar de markt. Marktwerking maakt meer kapot dan je lief is.'

Gerelateerde artikelen

Als het aan de politiek ligt, zuipen we lekker door

Bier is gezond, zegt de wetenschap (ingefluisterd door Heineken)

Reclame voor Hollandse jenever op kosten van de EU

Auteur: **Petra Wijnsema**
Freelance (onderzoeks)journalist bij RTV Drenthe.